

Право на спадкування

Особи, що мають право на спадкування, визначені статтею 1223 Цивільного кодексу України, якою ставиться в залежність наявності цього права осіб від наявності або відсутності заповіту.

Зокрема, частина перша цієї статті встановлює, що право на спадкування мають особи, визначені у заповіті.

Таким чином, за загальним правилом перевага надається спадкуванню за заповітом, адже пріоритет має остання воля спадкодавця, виражена ним у заповіті. Тому за наявності заповіту право на спадкування виникає лише в осіб, визначених у заповіті. В інших осіб, які належать до спадкоємців певних черг, встановлених законом, у цьому разі право на спадкування не виникає.

Утім, це так за умов, якщо:

- заповідана вся спадщина;
- заповіт є дійсним;
- спадкоємці, визначені у заповіті, прийняли спадщину.

Разом з тим, у частині другій статті 1223 Цивільного кодексу України визначаються умови, за яких право на спадкування набувають спадкоємці за законом, тобто особи, позначені у статтях 1261-1265 цього Кодексу, а саме:

- відсутність заповіту;
- визнання складеного заповіту недійсним або скасування заповіту особою, яка його склала;
- неприйняття спадщини спадкоємцями, визначеними в заповіті;
- відмова від прийняття спадщини спадкоємцями за заповітом. В цьому випадку слід зазначити, що в разі відмови особи від спадкування за заповітом вона не позбавляється права спадкування за законом.

Спадкоємці за законом набувають право на спадкування й в разі наявності заповіту, яким не охоплена вся спадщина. В цих випадках право на спадкування є як у спадкоємців за законом так і у спадкоємців за заповітом. Однак при цьому кожен з них має свій об'єкт спадкування, тобто спадкує лише ті права і обов'язки, на які він має право.

І наостанок. Статтею 1241 Цивільного кодексу України встановлено коло «обов'язкових» спадкоємців, тобто таких, що мають право на обов'язкову частку в заповіданому майні.

Це, зокрема, неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти спадкодавця, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки, які спадкують, незалежно від змісту заповіту, половину частки, яка належала б кожному з них у разі спадкування за законом.